



REGION | **MALOJA**
REGIUN | **MALÖGIA**
REGIONE | **MALOJA**

Missiva

da la conferenza dals presidents da la Regiun Malögia

**per mauns da las votantas e dals votants da las vschinaunchas da la regiun
concernent la**

Publicited da la conferenza dals presidents

Register dal cuntgnieu

In fuorma concisa per lectuors in prescha:

1. Situaziun da partenza
2. Davart la publicited da la conferenza dals presidents
3. Davart il princip da trasparenza
4. Valütaziun recapitulanta da la conferenza dals presidents
5. Procedura
6. Proposta

Fich stimedas votantas, fich stimos votants

La conferenza dals presidents Als suottametta la missiva per la votaziun a l'urna dals 10 gën 2018, cur ch'Ellas/Els vuschan davart la cumplettaziun dals statüts da la Regiun Malögia per introdür la conferenza dals presidents publica.

In fuorma concisa

Illa regiun nu vela ne il princip da trasparenza, ne es la conferenza dals presidents avierta al public. Già cha la conferenza dals presidents dispuona da cumpetenzas da coordinaziun e da decisiun cumplessivas, es que, i'l interess da la fiduzcha e da la trasparenza, in princip indicho da render publica la conferenza dals presidents.

A dess gnir desistieu d'introdür il princip da trasparenza sül s-chelin da la regiun.

1. Situaziun da partenza

La conferenza dals presidents es l'organ centrel da la Regiun Malögia, ella dispuona da cumpetenzas da coordinaziun e da decisiun cumplessivas. Scu cha la regenza dal chantun Grischun ho explichò in sia missiva per mauns dal Grand Cussagl concernent la legislaziun adesiva tar la refuorma dal territori, es ella üna sort radunanza da delegios. La conferenza dals presidents dispuona taunt da funcziuns legislativas scu eir executivas, que resulta da l'art. 12 dals statüts da la Regiun Malögia. Las tschantedas da la conferenza dals presidents nu sun actualmaing bricha publicas.

Tar las incumbenzas centrelas da la conferenza dals presidents tuocha que da s'occupar d'eventuelas incumbenzas d'importanza regiunela, da stipuler cunvegnas da prestaziun cun las vschinaunchas, d'approver il quint annuel, il preventiv ed ils credits d'impegn (tuot cun resalva dal dret da referendum), da transferir incumbenzas da la regiun a terzas personas, da decreter disposiziuns executivas per accumpilir las incumbenzas attribuidas a la regiun, da decider davart la validited d'iniziativas, da fixer e da realiser tschernas e votaziuns in fats regiunels e da tscherner cumischions, gruppas da lavur e da proget scu eir da numner divers mneders d'uffizis.

Quistas incumbenzas sun chosa da la conferenza dals presidents i'l ram da las incumbenzas attribuidas a la regiun (art. 6 dals statüts da la regiun). A basa dal dret chantunel ho la regiun da s'occupar dal svilup dal territori, da la protecziun dals iffaunts e creschieus (assistenza professiunela), dals fats dal stedi civil, dals fats da scussiun e fallimaint scu eir da l'administraziun dals archivs circuitels. Ultra da que haun las vschinaunchas da la Regiun Malögia transferieu a la regiun l'allontanamaint da las immundizchas, il register fundiari ed il svilup da

la regiun. La conferenza dals presidents ho propounieu a las vschinaunchas da la regiun da transferir eir la promoziun da la cultura illa regiun. Scha's considerescha l'incumbenza da la conferenza dals presidents i'l ram da quistas incaricas, lura as muossa la grand'importanza da las trattativas infra la conferenza dals presidents.

La conferenza dals presidents nun es actuelmaing bricha publica; illa Regiun Malögia nu vela il princip da trasparenza.

2. Davart la publicited da la conferenza dals presidents

A sun dimena gnidas transferidas numerusas incumbenzas regiunelas importantas a la regiun. I'l ram d'accumplir quistas incumbenzas ho la conferenza dals presidents cumpetenzas da coordinaziun e decisiun cumplessivas. La conferenza dals presidents es l'organ politic, tres il quèl las votantas ed ils votants da la regiun paun influenzer las decisiuns.

Cun l'introducziun da la publicited da la conferenza dals presidents dess gnir augmanteda la fiduzcha e la trasparenza da l'agir da la conferenza dals presidents. Uschè dess l'activited da quist'autorited gnir rendida pü chapibla e controllabla vers inour. Cun la pussibilited cha las vschinas e'ls vschins paun seguir directamaing a las tschantedas da la conferenza dals presidents vegnan rinfurzos ils drets politics da cooperaziun e da controlla. Quistas tschantedas publicas sun ün instrumaint da las votantas e dals votants da surpiglier la survagliaunza politica da l'activited da las autoriteds, in quist cas da l'activited da la conferenza dals presidents.

Tenor l'idea da la conferenza dals presidents dessan in princip gnir introdüttas las tschantedas publicas da la conferenza dals presidents. Quista publicited dess gnir limiteda lo inua cha que es necessari per proteger interess publics importants u interess privats degns da protecziun. Uschè per exaimpel in cas da rapports intermediars dals singuls decasteris resp. uffizis, in cas da fatschendas da persunel, trattativas cun terzas personas ed in generel cur cha's tratta d'elavurer basas da decisiuns chi vegnan preschantedas pür pü tard per trer decisiuns. Davart la dumanda, sch'üna tractanda dess gnir deliberada cun exclusiun dal public, decida la conferenza dals presidents davous portas serredas (quista decisiun vain tratta per regla i'l ram da la deliberaziun ed approvaziun da la glista da tractandas).

3. Davart il princip da trasparenza

Cun la ledscha davart il princip da trasparenza dal chantun ho il chantun Grischun introdüt il princip da trasparenza sül s-chelin chantunel. El nu vain applicho directamaing illa regiun.

Neir per corporaziuns dal dret public, scu per la Fundaziun provedimaint da sandet Engiadin'Ota, l'intrapraisa d'infrastructura Piazza aviatica regiunela Samedan scu eir las diversas

corporaziuns da vschinaunchas (consorzis da scoula e consorzis forestels eui.) nu vela il princip da trasparenza. Percunter sun publicas las radunanzas da delegios dal Consorzi sarinera d'Engiadin'Ota (Verband Abwasserreinigung Oberengadin ARO), dal Consorzi ova persa d'Engiadin'Ota (Abwasserverband Oberengadin AVO) e Trafic public.

Suot il princip da trasparenza ill'administraziun es da chapir il princip, tenor il quèl mincha persuna (independentamaing da l'eted, dal domicil e da la naziunalited) ho ün dret leghel subjectiv d'avair access a documaints publics, sainza cha stopcha gnir cumpruvo ün interess particular. I'l cas singul vain decis davart l'access a basa d'üna dumanda concreta e zieva üna ponderaziun dals interess. Per proteger interess publics predominants u interess privats po l'access gnir restret i'ls cas excepziunels fixos leghelmaing. In cas da cuntaisa po l'access gnir realiso sün via giuridica (cf. lotiers la missiva da la regenza per mauns dal Grand cussagl, quadern nr. 11 / 2015-2016, pagina 5 conc. decreter la ledscha davart il princip da trasparenza).

Tar las incumbenzas da la protecziun dals iffaunts e creschieus (assistenza professiunela), fats dal stedi civil, svilup dal territori scu eir dals fats da scussiun e fallimaint es reglo il dret da piglier invista da las actas fingià tres la legislaziun speciela surordinada. Uschè nu fo que dabsögn d'introdür il princip da trasparenza in que chi riguarda quistas incumbenzas.

Davart la realisaziun da l'incumbenza d'alluntaner las immundizchas e dal svilup da la regiun vain infurmo detagliedamaing i'l ram dal rapport annuel. Ün ulteriur bsögn d'infurmaziuns in quist sector nun exista tenor l'avis da la conferenza dals presidents. In connex cun la promozion da la cultura illa regiun, in cas cha quista vain declarada scu incumbenza da la regiun, es garantida l'infurmaziun da las personas directamaing pertuchedas i'l ram da las decisiuns da la cumischiun per promover la cultura. Ultra da que vain la publicited infurmeda i'l ram dal rapport annuel da la cumischiun per promover la cultura resp. da la conferenza dals presidents.

Scu recapitulaziun constatescha la conferenza dals presidents cha, in que chi riguarda üna granda part da las incumbenzas transferidas a la regiun, saja già reglo il dret da piglier invista da las actas a basa dal dret surordino, resp. cha'l bsögn d'infurmaziuns saja già satisfat tres ils rapports regulers, resp. i'l ram da l'infurmaziun directa da las personas pertuchedas. Per tuot quists motifs vain la conferenza dals presidents a la conclusiun cha l'introducziun dal princip da trasparenza sül s-chelin da la regiun nu saja necessaria.

4. Valütaziun recapitulanta da la conferenza dals presidents

La conferenza dals presidents rapreschainta l'opiniun cha l'introducziun da las tschantedas publicas per la conferenza dals presidents saja importanta per rinforzer la fiduzcha i'l agir dal stedi ed ils drets democratics e cun que eir i'l interess dal svilup positiv da la regiun.

Causa cha'l dret da piglier invista da las actas es reglo per granda part tres il dret surordino, resp. causa cha'l bsögn d'infurmaziuns vain satisfat tres ils rapports annuels resp. tres las singulas decisiuns, nu fo que dabsögn d'introdür il princip da trasparenza sül s-chelin da la regiun.

5. Procedura

La müdeda propuonida dals statüts da la Regiun Malögia crouda illa sfera da cumpetenzza da las persunas cun dret da vuscher da las vschinaunchas da la regiun. La votaziun stu gnir fatta al medem termin in mincha vschinauncha da la regiun. Per cha la proposta saja approveda, voul que la magiurited da las votantas e dals votants da la Regiun Malögia.

6. Proposta

In occasiun da sia tschanteda dals 15 marz 2018 haun ils presidents cumünels da la Regiun Malögia decis cun 23 vuschs affirmativas e 2 abstenziuns (tuottas vuschs evaluadas) d'Als propuoner d'approver la seguainta cumplettaziun dals statüts da la Regiun Malögia:

Convocaziun art. 19

Ulteriur alinea 5

„Las tschantedas da la conferenza dals presidents sun publicas.“

Ulteriur alinea 6

„Il public po gnir exclus per motivs d'interess publics importants u per motivs d' interess privats degns da protecziun. Davart la dumanda, sch'üna tractanda dess gnir delibereda cun exclusiun dal public, decida per finir la conferenza dals presidents davous portas serredas.“

Per la conferenza dals presidents da la Regiun Malögia

Martin Aebli
President

Jenny Kollmar
Administratura

In cas da dubi vela la versiun tudas-cha.